

เหตุใดจึงควรเพิ่มขึ้นขั้นตอนในการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืน

ปณรดา เมฆะวุฒิกุล¹

วันรับ: 20 ตุลาคม 2566 วันแก้ไข: 22 ธันวาคม 2566 ยอมรับเผยแพร่: 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

จากสถานการณ์การก่อเหตุอาชญากรรมในปัจจุบันที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มาพร้อมกับความรุนแรงของอาวุธที่ใช้ในการก่อเหตุ อาวุธปืนจึงถูกเลือกใช้ในการก่อเหตุอาชญากรรมที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากที่สุด เพราะมีประสิทธิภาพ มีความรุนแรง เข้าถึงง่าย อาวุธปืนที่ถูกต้องตามกฎหมายจะมีกระบวนการ ขั้นตอนในการตรวจสอบ ผู้ขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ต้องใช้เอกสารในการระบุตัวตนและมีผู้รับรองความประพฤติ แต่แม้จะมีขั้นตอน รายละเอียดที่ครอบคลุม ชัดเจน แต่ก็ยังเกิดคำถามถึงผู้ขออนุญาต ว่ามีความรู้ ความเข้าใจเพียงพอในการครอบครองอาวุธปืนหรือไม่ โดยผลจากการทดสอบผู้ครอบครองอาวุธปืนสั้น จำนวน 31 ราย พบว่ามีเพียง 70.96% ที่สามารถตอบความรู้ขึ้นพื้นฐานเกี่ยวกับอาวุธปืนและความปลอดภัยได้ ดังนั้น ขั้นตอนในการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนจึงควรมีการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาวุธปืน การตรวจสอบประวัติอาชญากรรม พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง เนื่องจากปัจจุบันใช้เพียงเอกสารในการขออนุญาต ซึ่งมีความปลอดภัยไม่เพียงพอต่อผู้ขออนุญาต และบุคคลรอบข้าง หากเพิ่มการฝึกอบรม การทดสอบและตรวจสอบประวัติก็จะเป็นการเพิ่มความปลอดภัย สร้างความเข้าใจการใช้อาวุธปืนได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

คำสำคัญ: กฎหมายอาวุธปืน การขออนุญาตซื้อปืน การครอบครองอาวุธปืน แบบทดสอบ

¹ นักศึกษาดุษฎีบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ สาขานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

Why Should the Process for Obtaining Permission for Firearm Possession be Increased?

Punrada Mekhawutthikun¹

Received: October 20, 2023 Revised: December 22, 2023 Accepted: December 25, 2023

Abstract

According to the current crime situation, which is continuously increasing with the violence of the weapons used in the crime. Firearms are commonly used in crimes cause died the most due to their effectiveness, potential for violence, and easy accessibility. Legal firearms undergo a process and steps for checking. Applicants seeking permission to own firearms must strictly adhere to regulations by providing the necessary documents to identify themselves and having someone certify their behavior. However, even though the steps are clear and comprehensive, the question remains whether an applicant for permission possesses sufficient knowledge and understanding to own firearms. According to the results of a test conducted among 31 handgun owners, only 70.96% were able to answer basic questions about firearms and safety. Hence, the process for obtaining permission to own firearms should include a test assessing knowledge and understanding of firearms, a criminal background check, and an evaluation of violent behavior. Currently, the application relies solely on documents, which is insufficient for ensuring the safety of both the permit applicant and the surrounding community. The addition of training, testing, and background checks will enhance safety by promoting a better understanding of the correct and safe use of firearms while complying to legal requirements.

Keywords: Firearm law, Gun purchase permission, Firearm possession, Test

¹ Graduate student of Doctor of Philosophy Program in Forensic Science and Criminal Justice, Silpakorn University

บทนำ

ในปัจจุบันด้วยสถานการณ์การก่อเหตุอาชญากรรมที่มีเพิ่มมากขึ้น อาวุธที่ถูกเลือกใช้ในการก่อเหตุที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากที่สุดคืออาวุธปืน (Worldpopulationreview, 2023) เนื่องจากมีความรุนแรง เห็นผลชัดเจน ยากแก่การควบคุม จึงไม่แปลกหากจะเห็นการก่อเหตุอาชญากรรมที่มีอาวุธปืนเข้ามาเกี่ยวข้องและมีความรุนแรงของเหตุการณ์มากขึ้น

ด้วยสถานการณ์การก่อเหตุอาชญากรรมของไทยในปัจจุบันที่ใช้อาวุธปืนมีความรุนแรงมากขึ้น จะเห็นได้จากเหตุการณ์แรกคือ เหตุกราดยิงที่โคราช ในปี 2563 เกิดเหตุในค่ายทหาร จนไปจบเหตุที่ห้างสรรพสินค้า มีผู้เสียชีวิต 31 ราย บาดเจ็บ 58 ราย จึงทำให้สังคมไทยเริ่มตระหนักถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเหตุจูงใจ สังคม ที่ทำงาน หรืออาวุธที่ใช้ก่อเหตุ ที่ผู้ก่อเหตุถูกโจมตีว่าบุคคลของรัฐ ซึ่งมักมีสิทธิในการครอบครองอาวุธปืนมากกว่าบุคคลธรรมดา และเมื่อเหตุเกิดจากบุคคลของรัฐ แล้วรัฐมีส่วนในการรับผิดชอบหรือแก้ไขปัญหาหรือไม่ โดยหากมองตามกฎหมายอาวุธปืน ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการครอบครองเพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สินได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย หากแต่ปัญหาจะเกิด เมื่อผู้ที่ครอบครองอาวุธปืนนั้นมีความรู้ ความตระหนัก ในการใช้อาวุธปืนได้อย่างถูกต้องและปลอดภัยมากนักน้อยเพียงใด วิธีการและขั้นตอนในการครอบครองอาวุธปืน มีความรัดกุมมากเพียงพอ เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสิทธิในการปกป้องตนเองและทรัพย์สินหรือไม่เพียงใด เพราะการก่อเหตุอาชญากรรมจากอาวุธปืน ไม่ใช่เพียงเหตุกราดยิง แต่ครอบคลุมไปถึง การฆ่า การปล้น การทะเลาะวิวาท หรือเหตุปั่นป่วน ๆ เพื่อบรรเทาเหตุที่เกิดจากอาวุธปืน ลดความสูญเสียแก่ผู้ครอบครองและผู้ใกล้ชิด จะเห็นได้จากสถิติปี 2565 ที่มีคดีเกี่ยวกับอาวุธปืน มีผู้ต้องหาห้าพันกว่าราย (เฉพาะปืนมีทะเบียน)(ระบบสารสนเทศสถานีดำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2566) ยังไม่รวมถึงปืนไม่มีทะเบียน อาวุธปืนสงคราม (ไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้) ถึงแม้ว่าอาวุธปืนที่ถูกใช้ก่อเหตุส่วนใหญ่จะเป็นปืนเถื่อนหรือปืนไม่มีทะเบียน แต่ถึงอย่างไรก็ตามจึงควรมีการจัดการกับคุณสมบัติของผู้ครอบครองอาวุธปืนให้มีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัยกับตนเอง ผู้ใกล้ชิดและสังคม

ความหมายของอาวุธปืนและเครื่องกระสุนตามพระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ให้คำจำกัดความ ตามมาตรา 4 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2566)

“อาวุธปืน” หมายความว่ารวมตลอดถึงอาวุธทุกชนิด ซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืน โดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ

“เครื่องกระสุนปืน” หมายความว่ารวมตลอดถึงกระสุนโดด กระสุนปราย กระสุน แตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุนลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำหรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืนยังมีข้อจำกัดในการพกอาวุธปืนออกนอกสถานที่ ตาม มาตรา ๘ ทวิ โดยกล่าวไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้น เพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด

โดยวัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อนำเสนอผลการสอบถามความรู้ ความเข้าใจ ความปลอดภัยการใช้อาวุธปืนของผู้ครอบครอง จากปัญหาอาชญากรรมและอุบัติเหตุที่เกิดจากอาวุธปืน ความไม่เคร่งครัดในกระบวนการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนที่ส่งผลกระทบในสังคม เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ครอบครองอาวุธปืนในปัจจุบันมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาวุธปืนมากน้อยเพียงใด เหมาะสมในการครอบครองอาวุธปืนหรือไม่ และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการกำหนดคุณสมบัติผู้ครอบครองอาวุธปืนที่ต้องมีความเข้มงวดในกระบวนการขั้นตอน เพื่อแนวทางปฏิบัติที่มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนในประเทศไทย

การออกใบอนุญาตและกระบวนการของประเทศไทยกล่าวไว้ตาม มาตรา 9 ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคล สำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์ ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก มาตรา 10 อาวุธปืนที่ได้ออกใบอนุญาตให้ตามมาตรา ก่อนให้นายทะเบียนทำเครื่องหมายประจำอาวุธปืนนั้นไว้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คุณสมบัติต้องห้ามที่ไม่อนุญาตให้บุคคลดังต่อไปนี้ครอบครองอาวุธปืน ได้แก่ (ราชกิจจานุเบกษา, 2490)

(1) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา (ก) มาตรา 97 ถึงมาตรา 111 มาตรา 120 มาตรา 177 ถึงมาตรา 183 มาตรา 249 มาตรา 250 หรือมาตรา 293 ถึงมาตรา 303 (ข) มาตรา 254 ถึงมาตรา 257 และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปีนับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีความผิดที่กระทำโดยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกยั่วยุโทษ

(2) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช 2477 (มาตรา 11 มาตรา 22 มาตรา 29 หรือมาตรา 33 หรือพระราชบัญญัตินี้มาตรา 7 มาตรา 24 มาตรา 33 หรือมาตรา 28)

(3) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปีนับย้อนขึ้นไปจากวันยื่นคำขอสำหรับความผิดอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน (1) และ (2) เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(4) บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(5) บุคคลซึ่งไม่สามารถจะใช้อาวุธปืนได้โดยกายพิการหรือทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีไว้เพื่อเก็บตามมาตรา 11

(6) บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(7) บุคคลซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้

(8) บุคคลซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

(9) บุคคลซึ่งมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของประชาชน

แม้จะมีข้อกำหนดที่ยกเว้นคุณสมบัติบุคคลในการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนไว้แล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรับรองความปลอดภัย พฤติกรรมและจิตใจ ของบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองอาวุธปืนได้อย่างเพียงพอ จึงเกิดเป็นคำถามถึงคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของไทยว่ามีความเข้มงวดเพียงพอในการควบคุมอาวุธปืนหรือไม่ เนื่องจากการขออนุญาตครอบครองปืนของไทยในปัจจุบันใช้เพียงเอกสารในการแสดงตัวตน การรับรองจากผู้ใหญ่บ้านและดุลยพินิจจากนายทะเบียน ซึ่งเป็นเพียงขั้นตอน

ในกระบวนการทางเอกสาร โดยไม่มีการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาวุธปืน การตรวจสอบประวัติ อาชญากรรมหรือใบรับรองแพทย์ ความไม่เข้มงวดนี้ทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถขออนุญาตครอบครองอาวุธปืน ได้ตามความต้องการ โดยได้รับอนุมัติจากนายอำเภอเพียงเท่านั้น ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความปลอดภัย ที่เหตุ อาชญากรรมสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อเพราะขาดการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลเหล่านี้ อีกทั้งนายทะเบียน ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีแนวทาง ขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน และเมื่อกระบวนการ ขั้นตอนมีความชัดเจนย่อมส่งผลดีต่อผู้มีอำนาจ ในการอนุมัติออกใบอนุญาตเพื่อให้ความมั่นใจแก่ประชาชนว่าผู้ได้รับอนุญาตครอบครองอาวุธปืนผ่าน การตรวจสอบทุกกระบวนการที่ครอบคลุม ซึ่งผู้มีอำนาจต้องมีจริยธรรม จรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน เพื่อประชาชนและสังคมด้วยเช่นกัน

ขั้นตอนการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของประเทศญี่ปุ่น

สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นแพ้สงคราม ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นผู้ปกครองในช่วงปี 1946 ได้ออกระเบียบห้ามผู้ใดครอบครองอาวุธปืน ยกเว้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ และในปี 1958 กระทรวงยุติธรรมได้ปรับ มาเป็นกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและดาบ (Firearm and Sword Possession Control Law) (ณัฐพงษ์ ชัยวินิจพล, 2560) แต่มีข้อยกเว้นให้ประชาชนครอบครองได้คือปืนลูกซองและปืนไรเฟิลที่ใช้ในการล่าสัตว์ หรือการกีฬาเท่านั้น

สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น รายงานอ้างวิทยาลัยสาธารณสุข มหาวิทยาลัยซิดนีย์ว่าประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศ ที่มีประชากร 125 ล้านคน ในปี 2561 มีรายงานผู้เสียชีวิตจากอาวุธปืนเพียง 9 ราย ถือว่าต่ำที่สุดในโลก เมื่อเทียบกับสหรัฐที่มี 39,740 คน ในปีเดียวกัน (สุริย์ ศิลาวัณย์, 2565) และรายงานผลสำรวจ Small Arms Survey ซึ่งเป็นโครงการวิจัยอิสระของ Graduate Institute of International and Development Studies ในกรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ระบุว่าด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายในการครอบครองอาวุธปืนที่เข้มงวด ทำให้พลเมืองญี่ปุ่นที่ครอบครองอาวุธปืนส่วนตัว มีจำนวนต่ำมากที่สุดในโลก โดยในปี 2563 พลเรือนในญี่ปุ่น ครอบครองอาวุธปืนได้เพียง 310,400 กระบอก ทั่วประเทศ สัดส่วนผู้ครอบครอง เท่ากับ 0.25 ต่อ 100 คน (Gunpolicy, 2023) เมื่อเทียบกับประเทศไทย ในปี 2565 มีจำนวน 7,223,455 กระบอก สัดส่วน ผู้ครอบครอง เท่ากับ 10.4 ต่อ 100 คน (Gunpolicy, 2023) โดยคุณสมบัติผู้ขออนุญาตครอบครองอาวุธปืน ของประเทศญี่ปุ่น ต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผ่านการตรวจสุขภาพจิต สารเสพติด ประวัติอาชญากรรม ไม่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มหัวรุนแรง

2. ผ่านการอบรมที่จัดขึ้นโดยรัฐ

3. ผ่านการสอบข้อเขียน

4. ผ่านการสอบปฏิบัติ ต้องได้คะแนน 95%

5. ต้องแจ้งสถานที่เก็บอาวุธปืนและแยกกระสุน ปิดผนึกอย่างแน่นหนา

6. ทุกสามปีต้องผ่านขั้นตอนแบบข้างต้น หากไม่ผ่านจะไม่สามารถครอบครองต่อได้

รวมถึงอำนาจของตำรวจที่มีสิทธิปฏิเสธและเพิกถอนใบอนุญาตของบุคคลใดก็ตาม ที่มีพฤติกรรมน่า สงสัยว่าจะสร้างอันตรายให้แก่สังคม และบุคคลซึ่งศาลประกาศให้มีสถานะล้มละลาย ไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อ

และครอบครองอาวุธปืนอย่างเด็ดขาด (เดลินิวส์ออนไลน์, 2565) สำหรับผู้มีสิทธิครอบครองอาวุธปืนในญี่ปุ่น โดยทั่วไปต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปี ยกเว้นนักกีฬายิงปืนได้รับการยกเว้นพิเศษไว้ที่อายุไม่ต่ำกว่า 14 ปี

การเปรียบเทียบกระบวนการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย

จากที่กล่าวข้างต้น คุณสมบัติผู้ขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย มีความแตกต่างกันอย่างมาก แต่หากเทียบกับใบอนุญาตขับขี่ของประเทศไทย ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก เพราะขั้นตอนการขออนุญาตขับขี่ของประเทศไทย มีกระบวนการขั้นตอนที่คล้ายกับการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของประเทศไทย กล่าวคือ มีการฟังบรรยาย การสอบข้อเขียน สอบปฏิบัติ มีเกณฑ์คะแนนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีเงื่อนไขในด้านอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถขับรถได้ ไม่มีโรคประจำตัวที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าอาจเป็นอันตรายขณะขับรถ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนและไม่ใช่ผู้อยู่ระหว่างถูกยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ โดยคุณสมบัติเหล่านี้เป็นไปตามคุณสมบัติที่ควรพึงมีในการขับขี่ยานพาหนะ เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นใช้ถนนร่วมกัน

เมื่อการขออนุญาตใบขับขี่มีความสำคัญ ด้วยคุณสมบัติและขั้นตอนที่ชัดเจน จะมีความเป็นไปได้หรือไม่ ที่การขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนสามารถทำในรูปแบบเดียวกัน โดยแตกต่างเล็กน้อยในด้านเงื่อนไข คือ ผ่านการประเมินด้านสุขภาพจิต ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การใช้ความรุนแรงและตรวจสอบประวัติอาชญากรรม

ความรู้และความเข้าใจของผู้ครอบครองอาวุธปืน

การทดสอบความรู้ ความเข้าใจผู้ครอบครองอาวุธปืนของประเทศไทย เป็นแบบทดสอบโดยการตอบคำถาม ด้านความปลอดภัย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาวุธปืนในเบื้องต้น เพราะผู้ครอบครองอาวุธปืนของประเทศไทย ไม่ได้มีเพียงผู้ที่มีความรู้ด้านกีฬายิงปืนเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่มีโอกาสได้ครอบครองอาวุธปืนจากหลากหลายสาเหตุ เช่น มรดกตกทอด ความชื่นชอบในการสะสมหรือบางอาชีพที่มีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อในการก่อเหตุอาชญากรรม เช่น ร้านทอง ร้านเพชร ธนาคารหรืออาชีพที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การปกป้องทรัพย์สิน พวกเขาเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจการเก็บรักษาอาวุธปืนได้ปลอดภัยเพียงพอหรือไม่

ผู้ทำแบบทดสอบจะเป็นผู้ที่มีใบอนุญาตครอบครองอาวุธปืน ประเภทปืนพกสั้นและปืนสั้นลูกโม่ รูปแบบการทำแบบออนไลน์ผ่านลิงค์ Google Form สอบถาม จำนวนอาวุธที่ครอบครอง เหตุผลในการครอบครองอาวุธปืน การเก็บอาวุธปืนและกระสุน โดยเฉพาะความรู้ขั้นพื้นฐานด้านความปลอดภัย ส่วนประกอบของอาวุธปืน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผู้ครอบครองอาวุธปืนว่ามีความรู้ ความเข้าใจ อาวุธปืนมากน้อยเพียงใด ควรเพิ่มกระบวนการ ขั้นตอน ก่อนขอครอบครองอาวุธปืนหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคตต่อไป โดยผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบแบ่งเป็น 2 ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
เพศ	
- ชาย	90.3%
- หญิง	9.7%
อายุ	
- 20 – 30 ปี	9.7%
- 31 – 40 ปี	25.8%
- 41 – 50 ปี	25.8%
- 51 – 60 ปี	22.6%
- 61 ปีขึ้นไป	16.1%
อาชีพ	
- ข้าราชการ	41.9%
- ธุรกิจส่วนตัว	32.3%
- ข้าราชการบำนาญ	9.8%
- เจ้าหน้าที่รัฐ	9.6%
- ทนาย	3.2%
- พนักงานบริษัท	3.2%
จำนวนอาวูรปิ่นที่ครอบครอง	
- 1 กระบอก	41.9%
- 2 กระบอก	35.5%
- 3 กระบอก	3.2%
- 4 กระบอก	3.2%
- 5 กระบอก	3.2%
- มากกว่า 5 กระบอกขึ้นไป	12.9%

ผู้ตอบแบบสอบถาม 31 คน เป็นเพศชาย 28 คน เพศหญิง 3 คน ผู้ตอบส่วนใหญ่อายุเฉลี่ยที่ 31 – 50 ปี ประกอบอาชีพข้าราชการ จำนวนอาวูรปิ่นที่ครอบครองคือ 1 กระบอก

ตารางที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธปืนของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถาม	ร้อยละ
ที่มาของอาวุธ	
- ซื้อเอง	80.6%
- มรดก	9.7%
- ซื้อเองและมรดก	9.7%
เหตุผลในการครอบครองอาวุธปืน	
- เพื่อปฏิบัติงาน งานที่มีความเสี่ยง	71%
- เพื่อความปลอดภัยของตนเองและทรัพย์สิน	45.2%
- ชื่นชอบ สะสม	258%
- เพื่อการแข่งขันกีฬา	22.6%
- มรดก	9.7%
การเก็บอาวุธปืนและกระสุน	
- เก็บรวมกัน	61.3%
- เก็บแยกกัน	38.7%
กฎความปลอดภัยการใช้อาวุธปืน	
- ทราบ	96.8%
- ไม่ทราบ	3.2%
การขอใบอนุญาตครอบครองอาวุธปืนต้องมีการอบรมและทดสอบความรู้ขั้นทฤษฎีและขั้นปฏิบัติก่อนได้รับใบอนุญาต	
- เห็นด้วย	
- ไม่เห็นด้วย	100%

ผลการทำแบบทดสอบออนไลน์ผ่านลิงค์ Google Form มีผู้เข้าร่วม 31 คน มีผู้ตอบส่วนประกอบปืนได้ครบทุกส่วนและถูกต้อง จำนวน 22 คน คิดเป็น 70.96% โดยผลการทำแบบทดสอบครั้งนี้ทำให้เห็นว่า มีผู้ครอบครองอาวุธปืนจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถตอบความรู้ขั้นพื้นฐานอาวุธปืนได้ รวมถึงแนวทางปฏิบัติด้านกฎความปลอดภัยในการเก็บอาวุธปืนที่ไม่ถูกต้อง คือเก็บอาวุธปืนรวมกับกระสุน คิดเป็น 61.3% แสดงถึงความไม่ปลอดภัยแก่ผู้ครอบครองและผู้อื่นที่อาจเจอและนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งผลจากการทำแบบทดสอบนี้ได้คำตอบใกล้เคียงกับผลการทำแบบสอบถามของวิทยาลัยศัลยแพทย์อเมริกา (ACS) (Campbell, 2021) ที่ทำการรักษาผู้ได้รับบาดเจ็บจากอาวุธปืน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของสาธารณสุขในอเมริกา สอบถามสมาชิกที่

เป็นเจ้าของอาวุธปืน ประเภทปืนที่ถูกครอบครอง ประเภทปืนที่เก็บในบ้าน เหตุผลการครอบครองอาวุธปืน และวิธีการเก็บอาวุธปืนและกระสุน โดยคำตอบที่ได้คือ มีอาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเอง 75% เพื่อการยิงเป้า 73% เก็บอาวุธปืนโดยไม่ลือคดล่องเก็บ 39% เก็บอาวุธปืนโดยไม่ลือคดล่องและบรรจุกระสุนไว้ 32% จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ายังมีประชาชนอีกมากที่ไม่ระวังในการเก็บอาวุธปืน อีกทั้งเหตุการณ์ยิงของประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ประธานาธิบดี โจ ไบเดน ได้ลงนามบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาวุธปืนฉบับแรก ที่สองพรรคเห็นชอบร่วมกันในรอบ 28 ปี (ทิตชนม์ สว่างศรี, 2565) ข้อบังคับกฎหมายดังกล่าว ให้อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ยึดปืนจากบุคคลที่ศาลตัดสินว่า อันตรายเกินกว่าที่จะครอบครองปืนหรือเป็นภัยคุกคามต่อตนเองและผู้อื่น ห้ามบุคคลที่เคยถูกตัดสินความผิดข้อหาทำอาชญากรรมในครอบครัวต่อคู่สมรสหรือคู่รักที่มีลูกด้วยกัน หรืออาศัยอยู่ด้วยกัน หรือมีความผิดฐานทำอาชญากรรมความรุนแรงในครอบครัวต่อผู้ที่พวกเขามีความสัมพันธ์ หรือใกล้ชิดสนิทสนมครอบครองอาวุธปืน มีการกำหนดให้บุคคลที่มีรายได้หลักจากการขายปืน ต้องลงทะเบียนขอ “ใบอนุญาตค้าอาวุธปืนกลาง” (Federal Firearms License : FFL) เพราะผู้ขายเหล่านี้ต้องตรวจสอบประวัติทุกครั้งก่อนจะขายอาวุธปืนให้ใคร อีกทั้งกระตุ้นให้แต่ละรัฐเพิ่มประวัติผู้กระทำความผิดที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าสู่ระบบตรวจสอบประวัติอาชญากรรมแห่งชาติแบบเร่งด่วน (National Instant Criminal Background Check system : NICS) และขยายการตรวจสอบประวัติของผู้ต้องการซื้อปืนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี เพื่อทำการตรวจสอบประวัติการก่ออาชญากรรมตอนเป็นผู้เยาว์และสุขภาพจิต เพิ่มความเข้มงวดกฎหมายต่อต้านการลักลอบขนอาวุธปืน เพื่อป้องกันการซื้อปืนไปขายให้แก่ผู้ที่ถูกห้ามไม่ให้ซื้ออาวุธปืน และจัดงบประมาณโครงการดูแลสุขภาพจิต และเพิ่มการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน

ทุกคนที่ทำแบบทดสอบเห็นด้วยที่ควรให้มีการจัดอบรมและทดสอบความรู้ขั้นทฤษฎีและขั้นปฏิบัติ ก่อนได้รับใบอนุญาตครอบครองอาวุธปืน เนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้ประชาชนโจมตีไปที่รัฐ ซึ่งเป็นผู้ออกกฎหมายควบคุมอาวุธปืนว่าเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดความรุนแรงและอาชญากรรม แต่ความจริงแล้วต้นเหตุของปัญหาอยู่ที่ผู้ใช้งานเสียมากกว่า และรัฐซึ่งมีอำนาจในการควบคุมผู้ใช้งานที่สามารถบังคับ กำหนดรูปแบบการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนได้อย่างถูกต้อง แต่กลับไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เท่าที่ควร อีกทั้งการประเมินสุขภาพจิต การใช้ความรุนแรง การตรวจประวัติอาชญากรรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก ดังนั้นแล้ว รัฐควรให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของคุณสมบัติผู้ครอบครองอาวุธปืน มากกว่าการโทษอาวุธปืนว่าเป็นต้นเหตุของปัญหา ทั้งหมดนี้คือข้อเสนอแนะบางส่วนจากผู้ตอบแบบสอบถาม

- ควรมีการอบรมการใช้อาวุธปืน ความปลอดภัย และใบรับรองการตรวจประเมินสุขภาพจิต
- ควรจำกัดจำนวนการครอบครองอาวุธปืน
- ควรมีการตรวจสอบประวัติ ความเกี่ยวข้องกับคดีอุกฉกรรจ์ ยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล

ผู้ครอบครองอาวุธปืนบางรายยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเพียงพอในการครอบครองอาวุธปืนมีแนวโน้มที่จะสร้างความไม่ปลอดภัยแก่ตนเองและบุคคลรอบข้าง ก่อนการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนจึงควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับอาวุธปืน ความปลอดภัย การใช้งานให้ถูกต้องตามกฎหมาย การทดสอบ การตรวจสอบ

ประวัติอาชญากรรม ยาเสพติด ความเสี่ยงด้านการใช้ความรุนแรง และอาการป่วยต่าง ๆ เช่น จิตเวช ประวัติการใช้ความรุนแรง วุฒิภาวะในการควบคุมอารมณ์ แม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการทดสอบผู้ขอใบอนุญาตครอบครองอาวุธปืน ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากอาวุธปืนเสมอ อย่างในปี 2020 การบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนกลายเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตในกลุ่มผู้ที่มีอายุ 1 - 19 ปี ซึ่งเกิดจากการประมาทและไม่รอบคอบในการเก็บอาวุธปืนให้ปลอดภัย กฎหมายที่มีประสิทธิผลสูงสุดสามฉบับในการลดการเสียชีวิตจากอาวุธปืนของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ 1. การตรวจสอบประวัติทั่วไปสำหรับการซื้ออาวุธปืน 2. การตรวจสอบประวัติกระสุน 3. ข้อกำหนดในการระงับตัวตนผ่านการประทับตราไมโครหรือการพิมพ์ลายนิ้วมือแบบชิปนาฬิก (Patel, 2022) การใช้มาตรการเหล่านี้ในระดับรัฐบาลกลางช่วยลดอัตราการเสียชีวิตลงได้ 57% สำหรับการตรวจสอบประวัติการซื้ออาวุธปืน 81% สำหรับการตรวจสอบประวัติกระสุน และ 83% สำหรับข้อกำหนดในการระงับตัวตน จากการศึกษาใน 10 ประเทศ (Santaella-Tenorio, 2016) พบว่า ในบางประเทศการมุ่งเป้าไปที่กฎข้อบังคับเกี่ยวกับอาวุธปืนหลายฉบับไปพร้อม ๆ กันช่วยลดอัตราการเสียชีวิตจากอาวุธปืนได้ และกฎหมายบางฉบับที่จำกัดการซื้อและการเข้าถึงอาวุธปืนโดยเฉพาะ (เช่น การตรวจสอบประวัติและการจัดเก็บที่ปลอดภัย) ช่วยลดการฆาตกรรมคู่ครองและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุในเด็กได้

สรุป

จากการเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติในการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นจะเห็นได้ถึงความแตกต่างของประวัติศาสตร์ ที่ส่งผลถึงกฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่ต่างกัน จนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่เพียงประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการใช้อาวุธปืนแต่เกิดขึ้นในทุกประเทศ และด้วยความเปลี่ยนแปลงในสังคม การพัฒนาของผู้คน เวลา สภาพแวดล้อม ที่เกิดการตั้งคำถามว่าถึงเวลาแล้วหรือไม่ที่ประเทศไทยควรมีการปรับเปลี่ยนขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยการเพิ่มกระบวนการการขออนุญาตครอบครองอาวุธปืน ให้ต้องผ่านการตรวจสอบสุขภาพจิต ตรวจสอบประวัติอาชญากรรม มีการทดสอบความรู้ด้านอาวุธปืนทั้งแบบทฤษฎีและปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์คะแนนที่ชัดเจน หากไม่ผ่านก็ไม่สามารถขออนุญาตครอบครองอาวุธปืนได้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่รัฐและผู้ขออนุญาต ว่ามีความรู้ ความสามารถในการใช้อาวุธปืนได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เพื่อป้องกันการก่อเหตุ และทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐพงษ์ ชัยวนิชพล. (2560, 7 ตุลาคม). *พกปืนได้ แต่คงไม่พกง่าย ๆ : วิธีจัดการกับอาวุธปืนของรัฐบาล*
ญี่ปุ่น. The Matter, สืบค้นจาก <https://thematter.co/brief/180020/180020>.
- เดลินิวส์ออนไลน์. (2565, 9 กรกฎาคม). *รู้จักกฎหมายปืน “ญี่ปุ่น” เข้มงวดติดอันดับต้นของโลก*. สืบค้นจาก
<https://www.dailynews.co.th/news/1232759/>
- ทิติชนม์ สว่างศรี. (2565, 26 มิถุนายน). *สหรัฐฯ คลอดกฎหมายคุมปืนฉบับแรกในรอบ 28 ปี แม้ไม่สุด แต่ก็ยังดี*.
ไทยรัฐออนไลน์, สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2429217>
- ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2566, 25 เมษายน). *สถิติคดีอาญา(คดี 4 กลุ่ม)*
หน่วยงาน ทั่วประเทศ. สืบค้นจาก <https://www.crimespolice.com/portal/wp-content/uploads/2023/04/สถิติฐานความผิดคดีอาญาคดี-4-กลุ่ม-พ.ศ.-2565.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2566, 22 มีนาคม). *พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน*
ปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐. สืบค้นจาก
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER23/DRAWER098/GENERAL/DATA0000/00000009.PDF>.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2490, 3 กันยายน). *พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง*
และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐. สืบค้นจาก
<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER23/DRAWER098/GENERAL/DATA0000/00000009.PDF>
- สุรีย์ ศิลาวงษ์. (2565, 8 กรกฎาคม). *“ญี่ปุ่น” มีพลเมืองเสียชีวิตจากปืนต่ำสุดในโลก เมื่อเทียบกับสหรัฐ*. กรุงเทพฯ
ธุรกิจ, อ้างใน <https://www.bangkokbiznews.com/world/1014482>
- Campbell, B., Kuhls, D., Talley, C., Bulger, E., & Stewart, R. (2021). *Firearm Storage Practices of US Members of the American College of Surgeons*. Journal of the American College of Surgeons 2331, 331-336. DOI: 10.1016/j.jamcollsurg.2021.05.024
- Gunpolicy. *International firearm injury prevention and policy*. (2023, April 22). Retrieved from <https://www.gunpolicy.org/firearms/region/>.
- Santaella-Tenorio, J., Cerdá, M., Villaveces, A., & Galea, S. (2016). *What do we know about the association between firearm legislation and firearm-related injuries?*. Epidemiologic Reviews 38, 140–157. DOI: <https://doi.org/10.1093/epirev/mxv012>.
- Patel, J., Kemon, K., Curry, G., Naghavi, M., & Sridhar, D. (2022). *Firearm injury a preventable public health issue*. The Lancet Public Health, e976-e982. DOI: [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(22\)00233-X](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(22)00233-X).
- Worldpopulationreview. (2023, December 22). *Countries with the Highest Total Gun Deaths (all causes) in 2019*. Retrieved from <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/gun-deaths-by-country>.